

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ Nr. 51/2008 din 21 aprilie 2008
privind ajutorul public judiciar în materie civilă

Act de bază

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 327 din 25 aprilie 2008

Acte modificatoare

Legea nr. 268/2024

Legea nr. 31/2023

Legea nr. 310/2018

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2013

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2012

Legea nr. 76/2012

Legea nr. 251/2011

Legea nr. 193/2008

Având în vedere că, potrivit calendarului de adoptare a actelor normative de transpunere a directivelor comunitare în vigoare, România avea obligația transpunerii Directivei Consiliului Uniunii Europene 2003/8/CE privind îmbunătățirea accesului la justiție în cazul litigiilor transfrontaliere, prin stabilirea de reguli minimale comune referitoare la asistența judiciară acordată în cadrul acestor categorii de cauze,

ținând cont că directiva a cărei transpunere trebuie asigurată prevede standarde minime pentru ca sistemul de asistență judiciară să fie considerat ca asigurând un acces efectiv la justiție cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, iar preluarea acestor standarde în plan legislativ presupune crearea unor condiții cel puțin identice în plan intern, pentru a nu conduce la apariția unor discriminări între proprii cetățeni și cetățenii celorlalte state membre ori persoane care au domiciliul ori reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru și care ar solicita asistență judiciară în fața instanțelor sau a altor autorități cu atribuții jurisdicționale române,

având în vedere că accesul la justiție - expresie a principiilor democratice într-un stat de drept și a supremației legii - trebuie să fie efectiv, iar costurile unei proceduri judiciare nu trebuie să constituie o piedică în încercarea de a apela la justiție pentru realizarea sau apărarea unui drept, justificând, în anumite situații și condiții, susținerea din partea statului, din resurse financiare publice,

în temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

ART. 1

Ajutorul public judiciar reprezintă acea formă de asistență acordată de stat care are ca scop asigurarea dreptului la un proces echitabil și garantarea accesului egal la actul de justiție, pentru realizarea unor drepturi sau interese legitime pe cale judiciară, inclusiv pentru executarea silită a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii.

ART. 2

(1) Prezenta ordonanță de urgență este aplicabilă în toate cazurile în care se solicită ajutor public judiciar în fața instanțelor judecătorești sau a altor autorități cu atribuții jurisdicționale române de către orice persoană fizică având domiciliul sau reședința obișnuită în România sau într-un alt stat membru al Uniunii Europene.

(2) Pentru a determina dacă solicitantul are domiciliul pe teritoriul României se aplică legea română. În cazul în care solicitantul nu are domiciliul pe teritoriul României, pentru a se stabili dacă acesta are domiciliul pe teritoriul unui alt stat membru se aplică legea statului membru în cauză.

(3) Stabilirea domiciliului sau a reședinței obișnuite se determină în funcție de data depunerii cererii de ajutor public judiciar.

ART. 2¹

(1) Prezenta ordonanță de urgență este aplicabilă și în cazul cererilor formulate de persoane fizice care nu au domiciliul sau reședința obișnuită pe teritoriul României ori al altui stat membru al Uniunii Europene, în măsura în care între România și statul al cărui cetățean este solicitantul sau pe al cărui teritoriu își are domiciliul există o legătură convențională care conține dispoziții referitoare la accesul internațional la justiție.

(2) Pentru statele cu care România nu are legături convenționale, accesul internațional la justiție poate fi acordat în baza curtoaziei internaționale, sub rezerva principiului reciprocității.

ART. 3

Ajutorul public judiciar prevăzut de prezenta ordonanță de urgență se acordă în cauze civile, comerciale, administrative, de muncă și asigurări sociale, precum și în alte cauze, cu excepția celor penale.

ART. 4

(1) Poate solicita acordarea ajutorului public judiciar, în condițiile prezentei ordonanțe de urgență, orice persoană fizică, în situația în care nu poate face față cheltuielilor unui proces sau celor pe care le implică obținerea unor consultații juridice în vederea apărării unui drept sau interes legitim în justiție, fără a pune în pericol întreținerea sa ori a familiei sale.

(2) Instanța poate acorda ajutorul public judiciar, în condițiile prezentei ordonanțe de urgență, și persoanelor juridice fără scop lucrativ, cu sediul în România, numai atunci când, în cazurile și condițiile prevăzute exclusiv prin lege, fără a justifica un interes personal, acestea acționează pentru apărarea drepturilor ori intereselor legitime ale unor persoane aflate în situații speciale sau, după caz, în scopul ocrotirii unui interes de grup ori general.

În acest caz, ajutorul public judiciar se poate acorda când instanța apreciază că, față de datele referitoare la situația economico-financiară a acestor persoane juridice fără scop lucrativ, costurile procesului ar fi de natură să le afecteze în mod semnificativ activitatea curentă.

ART. 5

(1) În sensul prezentei ordonanțe de urgență, prin familie se înțelege soțul/soția, copiii sau alți descendenți în linie dreaptă în vârstă de până la 18 ani aflați în întreținerea solicitantului, precum și copiii sau alți descendenți în linie dreaptă în vârstă de peste 18 ani, dar nu mai mult de 26 de ani, dacă se află în continuarea studiilor și în întreținerea solicitantului.

(2) În sensul prezentei ordonanțe de urgență, se consideră membru al familiei și persoana care are domiciliul ori reședința comună și gospodărește împreună cu solicitantul, copiii sau alți descendenți în linie dreaptă ai acestuia în vârstă de până la 18 ani aflați în întreținerea solicitantului, precum și copiii sau alți descendenți în linie dreaptă în vârstă de peste 18 ani, dar nu mai mult de 26 de ani, dacă se află în continuarea studiilor și în întreținerea solicitantului.

CAPITOLUL II

Formele ajutorului public judiciar și condițiile de acordare

ART. 6

Ajutorul public judiciar se poate acorda în următoarele forme:

a) plata onorariului pentru asigurarea reprezentării, asistenței juridice și, după caz, a apărării, printr-un avocat numit sau ales, pentru realizarea sau ocrotirea unui drept ori interes legitim în justiție sau pentru prevenirea unui litigiu, denumită în continuare asistență prin avocat;

b) plata expertului, traducătorului sau interpretului folosit în cursul procesului, cu încuviințarea instanței sau a autorității cu atribuții jurisdicționale, dacă această plată incumbă, potrivit legii, celui ce solicită ajutorul public judiciar;

c) plata onorariului executorului judecătoresc;

d) scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări de la plata taxelor judiciare prevăzute de lege, inclusiv a celor datorate în faza de executare silită.

ART. 7

Ajutorul public judiciar se poate acorda, separat sau cumulativ, în oricare dintre formele prevăzute la art. 6. Valoarea ajutorului public judiciar acordat, separat sau cumulativ, în oricare dintre formele prevăzute la art. 6 lit. a) - c), nu poate depăși, în cursul unei perioade de un an, suma maximă echivalentă cu 10 salarii de bază minime brute pe țară la nivelul anului în care a fost formulată cererea de acordare.

ART. 8

(1) Beneficiază de ajutor public judiciar în formele prevăzute la art. 6 persoanele al căror venit mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul echivalentului a 25% din salariul de bază minim brut pe țară. În acest caz, sumele care constituie ajutor public judiciar se avansează în întregime de către stat.

(2) Dacă venitul mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul echivalentului a 50% din salariul de bază minim brut pe țară, sumele de bani care constituie ajutor public judiciar se avansează de către stat în proporție de 50%.

(3) Ajutorul public judiciar se acordă și în alte situații, proporțional cu nevoile solicitantului, în cazul în care costurile certe sau estimate ale procesului sunt de natură să îi limiteze accesul efectiv la justiție, prin raportare la veniturile realizate și cheltuielile dovedite, inclusiv din cauza diferențelor de cost al vieții dintre statul membru în care acesta își are domiciliul sau reședința obișnuită și cel din România.

ART. 8¹

Ajutorul public judiciar se acordă, potrivit prezentei ordonanțe de urgență, independent de starea materială a solicitantului, dacă prin lege specială se prevede dreptul la asistență judiciară sau dreptul la asistență juridică gratuită, ca măsură de protecție, în considerarea unor situații speciale, precum minoritatea, handicapul, un anumit statut și altele asemenea. În acest caz, ajutorul public judiciar se acordă fără îndeplinirea criteriilor prevăzute la art. 8, dar numai pentru apărarea sau recunoașterea unor drepturi sau interese rezultate ori aflate în legătură cu situația specială care a justificat recunoașterea, prin lege, a dreptului la asistență judiciară sau la asistență juridică gratuită.

ART. 9

La stabilirea venitului se iau în calcul orice venituri periodice, precum salarii, indemnizații, onorarii, rente, chirii, profit din activități comerciale sau dintr-o activitate independentă și altele asemenea, precum și sumele datorate în mod periodic pentru satisfacerea unor necesități de bază, cum ar fi chiriile și obligațiile de întreținere.

ART. 10

Dreptul la ajutor public judiciar se stinge prin moartea părții sau prin îmbunătățirea stării sale materiale până la un nivel care să îi permită să facă față costurilor procesului.

ART. 10¹

Prezentul capitol nu aduce atingere prevederilor instrumentelor comunitare sau tratatelor internaționale încheiate cu statele nemembre ale Uniunii Europene, care conțin prevederi referitoare la angajamentele asumate de România privind accesul internațional la justiție în materie civilă, obligatoriu, total și gratuit.

CAPITOLUL III

Competența și procedura de acordare a ajutorului public judiciar

SECȚIUNEA 1

Dispoziții comune

ART. 11

(1) Cererea de acordare a ajutorului public judiciar se adresează instanței competente pentru soluționarea cauzei în care se solicită ajutorul; în cazul ajutorului public judiciar solicitat pentru punerea în executare a unei hotărâri, cererea este de competența instanței de executare.

(2) În cazul în care instanța competentă nu se poate stabili potrivit alin. (1), competență este judecătoria în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința solicitantul.

(3) Dacă ajutorul public judiciar este solicitat într-un proces în curs, cererea sau, după caz, cererile de acordare a ajutorului public judiciar se soluționează, dacă legea nu prevede altfel, de completul investit cu soluționarea cererii principale.

(4) La primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate instanța va informa părțile despre posibilitatea de a formula, în condițiile legii, cerere de acordare a ajutorului public judiciar, precum și despre condițiile și formele concrete în care acesta poate fi solicitat și acordat.

ART. 12

(1) Ajutorul public judiciar se acordă oricând în cursul judecății, de la data formulării cererii de către persoana interesată, și se menține pe tot parcursul etapei procesuale în care a fost solicitat.

(2) Cererea pentru acordarea ajutorului public judiciar este scutită de taxă de timbru.

ART. 13

(1) Ajutorul public judiciar pentru exercitarea unei căi de atac se poate acorda în urma unei noi cereri.

(2) Cererea pentru acordarea ajutorului public judiciar în vederea exercitării unei căi de atac se adresează instanței a cărei hotărâre se atacă, în mod obligatoriu, înăuntrul termenului pentru exercitarea căii de atac și se soluționează de urgență de un alt complet decât cel care a soluționat cauza pe fond.

(3) Prin introducerea cererii pentru acordarea ajutorului public judiciar, termenul pentru exercitarea căii de atac se întrerupe o singură dată, dacă solicitantul depune în termen de cel mult 10 zile înscrisurile doveditoare prevăzute la art. 14. De la data comunicării încheierii prin care s-a soluționat cererea de ajutor public judiciar ori, după caz, cererea de reexaminare, în sensul admiterii, respectiv al respingerii, începe să curgă un nou termen pentru exercitarea căii de atac.

(4) În cazul admiterii cererii de ajutor public judiciar în condițiile art. 6 lit. a), instanța comunică de îndată încheierea solicitantului și baroului de avocați. Baroul este obligat să desemneze în 48 de ore un avocat cu drept de a pleda în fața instanței de apel sau, după caz, de recurs. Data desemnării avocatului și datele de identificare a acestuia se comunică instanței și solicitantului în cel mult 48 de ore.

(5) De la data desemnării avocatului potrivit alin. (4) începe să curgă un nou termen pentru exercitarea căii de atac.

ART. 13¹ *** Abrogat

ART. 14

(1) Cererea pentru acordarea ajutorului public judiciar se formulează în scris și va cuprinde mențiuni privind obiectul și natura procesului pentru care se solicită ajutorul public judiciar, identitatea, codul numeric personal, domiciliul și starea materială a solicitantului și a familiei sale, atașându-se înscrisuri doveditoare ale veniturilor acestuia și ale familiei sale, precum și dovezi cu privire la obligațiile de întreținere sau de plată. Cererea va fi însoțită și de o declarație pe propria răspundere a solicitantului în sensul de a

preciza dacă în cursul ultimelor 12 luni a mai beneficiat de ajutor public judiciar, în ce formă, pentru ce cauză, precum și cuantumul acestui ajutor.

(2) La primirea cererii pentru acordarea ajutorului public judiciar solicitantului i se va pune în vedere faptul că, în cazul pierderii procesului, cheltuielile de judecată ale celeilalte părți vor fi în sarcina sa, precum și posibilitatea restituirii sumelor primite cu titlu de ajutor public judiciar în cazul prevăzut la art. 17 alin. (2).

(3) Instanța poate solicita orice lămuriri și dovezi părților sau informații scrise autorităților competente.

ART. 15

(1) Asupra cererii de ajutor public judiciar instanța se pronunță, fără citarea părților, prin încheiere motivată dată în camera de consiliu.

(2) Împotriva încheierii prin care se respinge cererea de acordare a ajutorului public judiciar cel interesat poate face cerere de reexaminare, în termen de 5 zile de la data comunicării încheierii.

(3) Cererea de reexaminare se soluționează în camera de consiliu de un alt complet, instanța pronunțându-se prin încheiere irevocabilă.

ART. 16

(1) Ajutorul public judiciar poate fi refuzat când este solicitat abuziv, când costul său estimat este disproporționat față de valoarea obiectului cauzei, precum și atunci când acordarea ajutorului public judiciar nu se solicită pentru apărarea unui interes legitim ori se solicită pentru o acțiune care contravine ordinii publice sau celei constituționale.

(2) *** Abrogat

(3) Ajutorul public judiciar poate fi refuzat atunci când solicitantul pretinde despăgubiri pentru atingeri aduse imaginii, onoarei sau reputației sale, în condițiile în care acesta nu a suferit vreun prejudiciu material, precum și în cazul în care cererea decurge din activitatea comercială sau dintr-o activitate independentă desfășurată de solicitant.

ART. 17

(1) Orice persoană interesată va putea sesiza oricând în cursul procesului instanța care a încuviințat ajutorul public judiciar, prezentând dovezi cu privire la situația reală a celui căruia i s-a încuviințat cererea; ajutorul public judiciar nu se suspendă în cursul noilor cercetări.

(2) Dacă instanța constată că cererea de ajutor public judiciar a fost făcută cu rea-credință, prin ascunderea adevărului, va obliga, prin încheiere, pe cel care a beneficiat nejustificat de ajutor public judiciar la restituirea cu titlu de despăgubire a sumelor de care a fost scutit, precum și la o amendă în cuantum de până la 5 ori suma pentru care a obținut nejustificat scutirea.

(3) Împotriva încheierii se poate face numai cerere de reexaminare, putându-se solicita motivat să se revină asupra despăgubirii sau a amenzii ori să se dispună reducerea acestora. Cererea se face în termen de 5 zile de la data comunicării încheierii și se soluționează de un alt complet, prin încheiere irevocabilă.

ART. 18

Cheltuielile de judecată pentru care partea a beneficiat de ajutor public judiciar vor fi puse în sarcina celeilalte părți, dacă aceasta a căzut în pretențiile sale. Partea căzută în pretenții va fi obligată la plata către stat a acestor sume.

ART. 19

(1) Dacă partea care a beneficiat de ajutor public judiciar cade în pretenții, cheltuielile procesuale avansate de către stat rămân în sarcina acestuia.

(2) Instanța poate dispune însă, odată cu soluționarea cauzei, obligarea părții care a beneficiat de ajutor public judiciar la restituirea, în tot sau în parte, a cheltuielilor avansate de către stat, dacă prin comportamentul nediligent avut în timpul procesului a cauzat pierderea procesului ori dacă prin hotărâre judecătorească s-a constatat că acțiunea a fost exercitată abuziv.

ART. 20

În cazul în care persoana care îndeplinește condițiile prevăzute la art. 8 alin. (1) sau (2) face dovada că, anterior începerii procesului, a parcurs procedura de mediere a litigiului, beneficiază și de restituirea sumei plătite mediatorului cu titlu de onorariu. De același drept beneficiază și persoana care îndeplinește condițiile prevăzute la art. 8 alin. (1) sau (2), dacă solicită medierea după începerea procesului, dar înainte de prima zi de înfățișare. Suma la a cărei restituire partea are dreptul se stabilește de instanță, prin încheiere pronunțată potrivit art. 15.

ART. 21

(1) Dispozitivul hotărârii cuprinzând obligația de plată a sumelor prevăzute la art. 17 alin. (2) sau art. 18 constituie titlu executoriu.

(2) În cazul în care titlul executoriu este temei pentru executarea unei creanțe bugetare, acesta va fi comunicat din oficiu organelor competente.

ART. 22

(1) *** Abrogat

(2) Fondul pentru ajutor public judiciar se cuprinde distinct în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției.

(3) Sumele reprezentând onorariile avocatului, expertului, traducătorului, interpretului, executorului judecătoresc sau mediatorului se plătesc în cont bancar, prin virament sau în numerar, prin compartimentele economice ale tribunalelor.

SECȚIUNEA a 2-a

Asistența prin avocat

ART. 23

Ajutorul public judiciar sub forma asistenței prin avocat se acordă conform prevederilor cuprinse în Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la asistența judiciară sau asistența judiciară gratuită.

SECȚIUNEA a 3-a

Ajutorul public judiciar sub forma plății onorariului expertului, traducătorului sau interpretului

ART. 24

(1) În cazul încuviințării cererii de ajutor public judiciar, sub forma plății onorariului expertului, traducătorului sau interpretului, prin încheierea de încuviințare a asistenței se stabilește și onorariul provizoriu convenit acestora.

(2) După prestarea serviciului pentru care s-a plătit onorariul provizoriu, instanța va stabili onorariul definitiv.

ART. 25

Încheierea pronunțată de instanță cu privire la onorariul provizoriu și, după caz, la sumele ce reprezintă diferență între onorariul provizoriu și cel definitiv constituie titlu executoriu.

SECȚIUNEA a 4-a

Ajutorul public judiciar sub forma plății onorariului executorului judecătoresc

ART. 26

(1) În cazul încuviințării cererii de ajutor public judiciar sub forma plății onorariului executorului judecătoresc, prin încheierea de încuviințare a asistenței se stabilește și onorariul provizoriu convenit executorului judecătoresc, în funcție de complexitatea dosarului la acea dată.

(2) Cererea împreună cu încheierea de încuviințare se trimit, de îndată, camerei teritoriale a executorilor judecătorești din circumscripția teritorială a acelei instanțe.

(3) Colegiul director al camerei teritoriale a executorilor judecătorești are obligația de a desemna, în termen de 3 zile, un executor judecătoresc, căruia îi transmite, odată cu înștiințarea desemnării, încheierea prevăzută la alin. (1). Președintele are obligația de a comunica și beneficiarului ajutorului public judiciar numele executorului judecătoresc desemnat. Beneficiarul ajutorului public judiciar poate solicita el însuși desemnarea unui anumit executor judecătoresc, competent din punct de vedere teritorial.

ART. 27

(1) După îndeplinirea atribuțiilor pe care legea și statutul le prevăd în sarcina executorului judecătoresc, instanța va stabili, la cererea executorului judecătoresc, onorariul definitiv, în funcție de complexitatea cauzei și de volumul activității desfășurate, în limitele onorariilor stabilite potrivit legii.

(2) Încheierea pronunțată de instanță cu privire la onorariul provizoriu și, după caz, la sumele ce reprezintă diferența dintre onorariul provizoriu și cel definitiv constituie titlu executoriu, fără îndeplinirea vreunei alte condiții sau formalități.

ART. 28

(1) Executorul judecătoresc desemnat potrivit art. 26 alin. (3) să acorde ajutorul public judiciar nu poate refuza această sarcină profesională decât în caz de conflict de interese sau pentru alte motive justificate.

(2) Refuzul nejustificat de a prelua cazul sau de a continua executarea constituie abatere disciplinară, în condițiile legii.

ART. 29

Refuzul nejustificat al beneficiarului sau renunțarea unilaterală și nejustificată a acestuia la executarea începută de executorul desemnat duce la încetarea ajutorului public sub forma plății onorariului executorului judecătoresc.

ART. 30

(1) Executorul judecătoresc este dator să depună toate diligențele pentru ducerea la îndeplinire a executării în cauza în care a fost desemnat, să manifeste conștiinciozitate și probitate profesională, să îndeplinească cu celeritate demersurile prevăzute de lege, cu respectarea drepturilor părților, a obligațiilor sale profesionale și a normelor procedurale.

(2) Executorului judecătoresc care acordă ajutor public judiciar îi este interzis să solicite sau să primească alte sume de bani sau alte foloase de la partea asistată.

ART. 31

(1) Împotriva modului de îndeplinire a obligațiilor profesionale de către executorul judecătoresc desemnat partea asistată poate face plângere la instanța care a încuviințat ajutorul public judiciar. În cazul în care plângerea este găsită întemeiată, instanța sesizează colegiul director al camerei teritoriale a executorilor judecătorești în vederea înlocuirii executorului.

(2) Odată cu înlocuirea executorului judecătoresc, organele de conducere ale camerei teritoriale a executorilor judecătorești vor lua măsuri de verificare a activității executorului înlocuit și, dacă este cazul, de sancționare, potrivit legii.

ART. 32

(1) În cazul în care beneficiarul asistenței judiciare renunță la continuarea executării silită, executorul judecătoresc are obligația de a înștiința camera teritorială a executorilor judecătorești, precum și instanța care a încuviințat ajutorul public judiciar.

(2) În acest caz, precum și în orice altă situație în care executorul desemnat nu finalizează executarea silită, instanța stabilește onorariul proporțional cu actele de executare efectuate, chiar sub nivelul minim stabilit potrivit art. 27 alin. (1).

SECȚIUNEA a 5-a

Ajutorul public judiciar sub forma facilităților la plata taxelor judiciare

ART. 33

În cazul încuviințării cererii de acordare a facilităților la plata taxelor judiciare, prin încheiere se vor stabili fie scutirea de plată, fie, după caz, cota de reducere, termenele de plată și cuantumul ratelor.

ART. 34

(1) În cazul în care taxele judiciare datorate sunt mai mari decât dublul venitului net lunar pe familie al solicitantului din luna anterioară formulării cererii de ajutor public judiciar, eșalonarea plății se va face astfel încât rata lunară datorată să nu depășească jumătate din venitul net pe familie, dacă instanța nu apreciază necesar a se acorda o altă formă de ajutor, mai favorabilă.

(2) Eșalonarea plății taxelor judiciare se poate face în cel mult 48 de rate lunare.

CAPITOLUL IV

Asistența extrajudiciară

ART. 35

(1) Asistența prin avocat poate fi și extrajudiciară și constă în acordarea de consultații, formularea de cereri, petiții, sesizări, inițierea altor asemenea demersuri legale, precum și în reprezentarea în fața unor autorități sau instituții publice, altele decât cele judiciare sau cu atribuții jurisdicționale, în vederea realizării unor drepturi sau interese legitime. Asistența extrajudiciară trebuie să conducă la furnizarea unor informații clare și accesibile solicitantului, în conformitate cu prevederile legale în vigoare referitoare la instituțiile competente, și, dacă este posibil, la condițiile, termenele și procedurile prevăzute de lege pentru recunoașterea, acordarea sau realizarea dreptului ori interesului pretins de solicitant.

(2) Asistența extrajudiciară se acordă conform prevederilor Legii nr. 51/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

ART. 36

Avocatul care a acordat asistență extrajudiciară nu poate acorda asistență judiciară aceleiași persoane, pentru valorificarea ori apărarea aceluiași drept sau interes, în cazul în care beneficiarul asistenței extrajudiciare formulează cerere de chemare în judecată pentru valorificarea ori apărarea aceluși drept sau interes.

ART. 37

Modul de plată și nivelul remunerației avocaților pentru serviciile de asistență extrajudiciară se stabilesc prin protocol încheiat între Ministerul Justiției și Uniunea Națională a Barourilor din România.

CAPITOLUL V

Organizarea, coordonarea și controlul activității de acordare a ajutorului public judiciar

ART. 38

(1) Coordonarea și controlul activității de acordare a ajutorului public judiciar se fac de Ministerul Justiției.

(2) Finanțarea activității de acordare a ajutorului public judiciar se face de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Justiției. Sumele necesare ajutorului public judiciar se stabilesc anual prin legea bugetului de stat.

(3) Principalele atribuții ale Ministerului Justiției în domeniul coordonării și controlului activității de acordarea a ajutorului public judiciar sunt:

a) exercită controlul și asigură coordonarea, sub aspect funcțional și organizatoric, în ceea ce privește modul în care se acordă ajutorul public judiciar;

b) ia măsuri pentru informarea publicului cu privire la sistemul de ajutor public judiciar;

c) stabilește, prin protocol sau prin ordin, potrivit legii, valoarea sau, după caz, limitele onorariilor pentru acordarea asistenței de către avocat și, respectiv, pentru executorul judecătoresc;

d) evaluează necesitățile bugetare pentru acordarea asistenței judiciare și propune bugetul, pentru a fi inclus, separat, în bugetul Ministerului Justiției;

- e) centralizează datele și informațiile referitoare la acordarea ajutorului public judiciar;
- f) întocmește criteriile statistice pentru evidența datelor și informațiilor privind acordarea ajutorului public judiciar.

ART. 39

(1) Datele și informațiile referitoare la acordarea ajutorului public judiciar se centralizează, se administrează și se actualizează de Ministerul Justiției.

(2) În vederea întocmirii și actualizării evidenței, instanțele judecătorești și Uniunea Națională a Barourilor din România transmit Ministerului Justiției, trimestrial, situații privind cererile de acordare a ajutorului public judiciar și, respectiv, a asistenței extrajudiciare, cuprinzând date referitoare la încuviințarea și respingerea cererilor, înlocuirea avocaților, a executorilor judecătorești, precum și orice alte informații solicitate de Ministerul Justiției în vederea îndeplinirii obligațiilor ce îi revin potrivit prezentei ordonanțe de urgență.

ART. 40

(1) Ministerul Justiției poate face verificări, din oficiu sau la sesizarea oricărei persoane interesate, cu privire la realitatea situației materiale a celui care a beneficiat de asistență extrajudiciară. Verificările pot fi făcute oricând, timp de 2 ani de la data acordării acesteia.

(2) În cazul în care constată că beneficiarul ajutorului public judiciar sau al asistenței extrajudiciare a prezentat date false sau a ascuns date în legătură cu situația sa materială, Ministerul Justiției va sesiza organele fiscale competente, în vederea obligării acestuia la restituirea sumelor de care a beneficiat în mod nejustificat.

CAPITOLUL VI

Reguli speciale privind acordarea ajutorului public judiciar cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene sau altor persoane care au domiciliul ori reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru și formularea unei cereri de asistență judiciară către un alt stat membru al Uniunii Europene

ART. 41

(1) Cererea de acordare a ajutorului public judiciar, formulată de cetățeni ai unui stat membru al Uniunii Europene sau de persoane care au domiciliul sau reședința obișnuită în unul dintre aceste state, altul decât România, se depune însoțită de documente justificative:

a) fie prin intermediul autorității centrale a statului membru de domiciliu sau de reședință al solicitantului;

b) fie prin intermediul autorității centrale române;

c) fie direct la instanța română competentă potrivit art. 11.

(2) Cererea, precum și înscrisurile doveditoare se depun traduse în limba română.

ART. 42

Când cererea este depusă prin intermediul autorității centrale române, aceasta are obligația transmiterii către instanța competentă.

ART. 43

(1) În situațiile reglementate de prezenta secțiune, în cazul în care, la data formulării cererii de ajutor public judiciar, nu se poate determina instanța competentă potrivit art. 11, cererea se soluționează de Tribunalul București.

(2) Asistența extrajudiciară se asigură, în situația prevăzută la alin. (1), de Baroul București.

ART. 44

Ajutorul public judiciar încuviințat potrivit prezentului capitol include, în afara formelor prevăzute la art. 6, următoarele:

a) cheltuielile pentru traducerea înscrisurilor depuse de beneficiar și care au fost solicitate de instanță sau de autoritatea cu atribuții jurisdicționale în vederea soluționării cauzei;

b) asigurarea unui interpret în procedurile în fața instanței/autorității cu atribuții jurisdicționale;

c) cheltuielile deplasării în România, pe care beneficiarul asistenței sau o altă persoană trebuie să o facă la cererea instanței ori a autorității cu atribuții jurisdicționale ori în cazul în care legea prevede prezența obligatorie a uneia dintre aceste persoane.

ART. 45

(1) Cetățenii români, precum și cetățenii străini și apatrizii, cu domiciliul sau reședința obișnuită pe teritoriul României, beneficiază de consultanță juridică gratuită din partea autorității centrale române, în condițiile prezentei ordonanțe de urgență, în vederea obținerii asistenței juridice în cauze de competența instanțelor unui alt stat membru al Uniunii Europene sau pentru executarea unei hotărâri pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, în condițiile prevăzute de legea acelui stat. Autoritatea centrală română asistă solicitantul, asigurându-se ca cererea, completată conform anexei care face parte integrantă din prezenta ordonanță de urgență, să fie însoțită de toate documentele conexe pretinse de autoritatea competentă a statului solicitat.

(2) Autoritatea centrală română asigură traducerea cererii și a documentelor conexe necesare. Traducerea se face:

a) fie în limba oficială a statului membru solicitat;

b) fie în una dintre limbile acelui stat ce corespunde uneia dintre limbile instituțiilor Comunității;

c) fie în una dintre limbile acceptate de statul membru solicitat, potrivit Directivei (CE) nr. 8/2003 de îmbunătățire a accesului la justiție în litigiile transfrontaliere prin stabilirea unor norme minime comune privind asistența judiciară acordată în astfel de litigii.

(3) Autoritatea centrală română, în termen de 15 zile de la data primirii cererii și a documentelor conexe, traduse conform alin. (2), le transmite autorității de primire competente a acelui stat membru.

ART. 46

(1) Autoritatea centrală română poate refuza transmiterea unei cereri de asistență juridică într-un alt stat membru dacă o astfel de cerere este vădit neîntemeiată sau excedează domeniului de aplicare al Directivei (CE) nr. 8/2003.

(2) În cazul în care cererea de asistență juridică formulată și transmisă potrivit art. 45 este respinsă de autoritatea competentă a statului membru solicitat, autoritatea centrală română va cere solicitantului restituirea cheltuielilor de traducere.

ART. 47

Cererile și documentele conexe, transmise sau primite în conformitate cu prevederile prezentului capitol, sunt scutite de formalitatea legalizării sau de orice altă formalitate echivalentă.

ART. 48

Se desemnează Ministerul Justiției ca autoritate centrală română în materia acordării ajutorului public judiciar, în sensul Directivei (CE) nr. 8/2003.

ART. 49

Cererile pentru acordarea ajutorului public judiciar, formulate conform prezentului capitol, se întocmesc potrivit formularului de cerere prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezenta ordonanță de urgență.

CAPITOLUL VII

Dispoziții finale și tranzitorii

ART. 50

(1) Pentru ducerea la îndeplinire, în calitate de autoritate centrală, a unor obligații rezultate din prezenta ordonanță de urgență sau asumate în cadrul cooperării judiciare internaționale, prin instrumentele internaționale la care România este parte, Ministerul Justiției poate încheia, potrivit legii, convenții de colaborare cu:

- a) avocați, pentru furnizarea unor servicii de consultanță, asistență și/sau reprezentare, după caz;
- b) executori judecătorești;
- c) traducători și interpreți.

(2) Pentru îndeplinirea altor atribuții care îi revin din aplicarea prezentei ordonanțe de urgență, Ministerul Justiției poate încheia protocoale cu Uniunea Națională a Barourilor din România, cu Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, cu organele reprezentative ale altor profesii ori cu alte instituții sau autorități.

ART. 50¹ *** Abrogat

ART. 50²

În situația în care, prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, beneficiarul ajutorului public dobândește bunuri sau drepturi de creanță a căror valoare, respectiv quantum, depășește de 10 ori quantumul ajutorului public acordat, acesta este obligat să restituie ajutorul public. Procedura de restituire este cea prevăzută la cap. III din prezenta ordonanță de urgență.

ART. 51 *** Abrogat

ART. 52

Prezenta ordonanță de urgență intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ART. 53 *** Abrogat

ART. 54

(1) Prezenta ordonanță de urgență transpune Directiva Consiliului 2003/8/CE de îmbunătățire a accesului la justiție în litigiile transfrontaliere prin stabilirea unor norme

minime comune privind asistența judiciară acordată în astfel de litigii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L nr. 26 din 31 ianuarie 2003.

(2) Prevederile prezentei ordonanțe de urgență care transpun prevederile Directivei (CE) nr. 8/2003 prevalează asupra dispozițiilor conținute în acordurile bilaterale și multilaterale încheiate de statele membre, inclusiv:

a) Acordul european privind transmiterea cererilor de asistență judiciară, semnat la Strasbourg la 27 ianuarie 1977, modificat prin Protocolul adițional la Acordul european privind transmiterea cererilor de asistență judiciară, semnat la Moscova în 2001;

b) Convenția privind facilitarea accesului internațional la justiție, încheiată la Haga la 25 octombrie 1980.

ANEXĂ

FORMULAR

pentru cererea de asistență judiciară în alt stat membru al Uniunii Europene

Instrucțiuni:

1. Înainte de completarea formularului cererii, vă rugăm să citiți cu atenție aceste instrucțiuni.

2. Persoana care completează cererea trebuie să ofere toate informațiile solicitate în acest formular.

3. Orice informație imprecisă, inadecvată sau incompletă poate întârzia procedura soluționării cererii dumneavoastră.

4. Includerea unor informații false sau incomplete în cerere poate avea consecințe legale, iar cererea pentru asistență judiciară poate fi respinsă, putând fi atrasă, de asemenea, răspunderea penală.

5. Vă rugăm să atașați toate documentele doveditoare.

6. Vă rugăm să luați la cunoștință că această cerere nu are efect asupra termenului de introducere a unei acțiuni în justiție.

7. Vă rugăm să datați și să semnați cererea.

A1. Datele personale ale solicitantului

Numele și prenumele

Data și locul nașterii

CNP

Adresa (domiciliul sau reședința)

.....

Tel/fax/e-mail

A2. Dacă este cazul, datele personale ale reprezentantului legal (părinte, tutore, curator etc.) (se completează în cazul în care solicitantul este reprezentat legal)

Numele și prenumele

Data și locul nașterii

CNP

Adresa
Tel/fax/e-mail

A3. Dacă este cazul, datele personale ale avocatului solicitantului (se completează în cazul în care solicitantul are deja un avocat)

Numele și prenumele
Adresa
Tel/fax/e-mail

B. Informații privitoare la litigiul pentru care se solicită asistența judiciară

Vă rugăm atașați copii ale tuturor documentelor doveditoare.

B1. Natura litigiului (divorț, litigiu de muncă etc.)

B2. Valoarea litigiului, dacă aceasta poate fi exprimată în bani, precum și moneda în care este exprimată valoarea litigiului

B3. Descrierea situației pentru a cărei soluționare se solicită ajutor public judiciar (incluzând instanța competentă, termenul, probatoriul etc.)

C. Detalii privind procedura

Vă rugăm atașați copii ale tuturor documentelor doveditoare.

C1. Calitatea în care sunteți sau urmează să fiți în proces (reclamant sau pârât)

Descrieți obiectul pretenției supuse judecării

.....

Numele și datele de contact ale părții adverse

.....

C2. Dacă este cazul, motive speciale pentru soluționarea de urgență a cererii

C3. Vă rugăm specificați ce cheltuieli ar trebui să acopere (se bifează):

a) asistență avocațială;

b) plata expertului;

c) plata traducătorului sau a interpretului folosit în cursul procesului;

d) plata onorariului executorului judecătoresc;

e) scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări la plata taxelor judiciare și/sau a cauțiunilor prevăzute de lege, inclusiv a taxelor și cauțiunilor datorate în faza de executare silită.

C4. Vă rugăm specificați dacă ajutorul public judiciar este solicitat pentru a obține:

Asistență avocațială în cadrul procedurilor extrajudiciare

Asistență avocațială înainte de începerea procesului

—

Asistență avocațială (consultanță și/sau reprezentare) în cadrul procedurilor în curs de desfășurare. În acest caz, specificați:

- numărul de înregistrare
- termenele de judecată
- instanța
- adresa instanței

Asistență avocațială în cadrul procedurilor de introducere a unei căi de atac împotriva unei hotărâri judecătorești. În acest caz, specificați:

- instanța
- data hotărârii
- motivul solicitării asistenței
- calea de atac împotriva hotărârii

Asistență avocațială în cadrul procedurii de executare silită. În acest caz, specificați:

- instanța
- data pronunțării hotărârii sau a emiterii altui titlu executoriu.

C6. Specificați dacă aveți orice formă de asigurare sau alte drepturi și facilități care ar putea acoperi cheltuielile de judecată în tot sau în parte.

În acest caz oferiți detalii:

.....
.....

D. Situația familială

Cu câte persoane locuiți?

Vă rugăm specificați relațiile acestora cu dumneavoastră

Numele și prenumele	Relația cu solicitantul	Data nașterii (în cazul minorilor)	Se află această persoană în întreținerea solicitantului?	Se află solicitantul în întreținerea acestei persoane?
			☐	☐
			☐	☐

Aveți în întreținere o altă persoană care nu locuiește cu dumneavoastră?

Numele și prenumele	Relația cu solicitantul	Data nașterii (în cazul minorilor)

Sunteți în întreținerea unei persoane care nu locuiește cu dumneavoastră?

Numele și prenumele	Relația cu solicitantul

E. Informații financiare

Vă rugăm oferiți toate informațiile despre dumneavoastră, partenerul de viață sau soțul dumneavoastră, orice persoană pe care o aveți în întreținere sau, după caz, în a cărei întreținere sunteți.

Dacă primiți alte contribuții financiare față de cele ale persoanei în a cărei întreținere sunteți și care nu locuiește cu dumneavoastră, specificați-le în cadrul punctului E.1 "Alte venituri".

Dacă oferiți asistență financiară altei persoane decât aceleia care se află în întreținerea dumneavoastră și locuiește cu dumneavoastră, vă rugăm specificați acest lucru în cadrul punctului E.3 "Alte cheltuieli".

Vă rugăm atașați toate documentele doveditoare ale situațiilor descrise mai sus.

Vă rugăm specificați moneda în care exprimați valorile pecuniare din tabel, dacă acestea sunt exprimate în altă monedă decât leu.

E.1. Detalii despre venitul lunar	I. Solicitantul	II. Soțul sau partenerul de viață	III. Persoane aflate în întreținere	IV. Persoane care îl au în întreținere pe solicitant
Salarii, indemnizații:				
Profit din afaceri:				
Pensii:				
Venituri:				
Beneficii din partea statului:				
1. alocații:				
2. ajutor de șomaj și asigurări sociale:				
Venituri provenite din drepturile				

asupra unor bunuri mobile sau imobile:				
Alte venituri:				
TOTAL:				

E.2. Valoarea proprietăților	I. Solicitant	II. Soțul sau partenerul de viață	III. Persoane aflate în întreținere	IV. Persoane care îl au în întreținere pe solicitant
Imobilul în care locuiți:				
Alt imobil:				
Terenuri:				
Economii:				
Acțiuni:				
Vehicule cu motor:				
Alte bunuri:				
TOTAL:				

E.3. Cheltuieli lunare	I. Solicitant	II. Soțul sau partenerul de viață	III. Persoane aflate în întreținere	IV. Persoane care îl au în întreținere pe solicitant
Impozite:				
Contribuții la asigurările sociale:				
Taxe locale:				
Cheltuieli ipotecare:				
Chirii și costuri pentru întreținere:				
Cheltuieli pentru educație:				
Cheltuieli pentru întreținerea copiilor:				
Rate:				
Restituirea de împrumuturi:				

Obligații legale de întreținere față de alte persoane:				
Alte cheltuieli:				
TOTAL:				

Declar pe propria răspundere că informațiile oferite sunt adevărate și complete și îmi asum obligația de a declara de îndată autorității competente să soluționeze cererea orice schimbări survenite în situația mea financiară.

Locul întocmirii

Data

Semnătura